

Vitalie JITARIUC

**METODICA INVESTIGĂRII
INFRAȚIUNILOR DE TRAFIC
DE FIINȚE UMANE**

- Monografie -

Editat de **Pro Universitaria SRL**, editură cu prestigiu recunoscut.
Editura **Pro Universitaria** este acreditată CNCS în domeniul Științelor Umaniste și CNATDCU (lista A2-Panel 4) în domeniul Științelor Sociale.

Copyright © 2022, Editura **Pro Universitaria**
Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria.

Nicio parte din acest volum (fragment sau componentă grafică) nu poate fi copiată fără acordul scris al **Editurii Pro Universitaria.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

JITARIUC, VITALIE

Metodica investigării infracțiunilor de trafic de ființe umane.

Monografie / Vitalie Jitariuc. - București : Pro Universitaria, 2022

ISBN 978-606-26-1625-0

34

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Gheorghe GOLUBENCO, Universitatea de Stat din Moldova

Prof. univ. dr. Radion COJOCARU, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului
Afacerilor Interne

Conf. univ. dr. Tatiana VIZDOAGĂ, Universitatea de Stat din Moldova

Conf. univ. dr. Vitalie RUSU, Universitatea de stat „Alecu Russo”

Studiul este elaborat în baza legislației Republicii Moldova

Redactor: Elena Onea
Tehnoredactor: Liviu Crăciun
Copertă: Vlad Pătruța

Redacție:
tel.: 0732.320.664
e-mail: editura@prouniversitaria.ro

Editura Pro Universitaria

Librăria Ujmag:
tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21
e-mail: comenzi@ujmag.ro
ujmag.ro

Ujmag.ro

CUPRINS

ARGUMENT	9
ARGUMENT	11
CUVÂNT-ÎNAINTE	13
CAPITOLUL 1.	
CARACTERISTICA OBIECTULUI PROBATORIULUI ÎN CAZURILE PRIVIND TRAFICUL DE FIINȚE UMANE	
1.1. Probele și probatoriul în cazurile privind traficul de ființe umane.....	19
1.2. Circumstanțele care se referă la fondul cauzei.....	25
1.3. Descoperirea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea infracțiunilor de trafic de ființe umane	49
CAPITOLUL 2	
SESIZAREA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ ȘI PORNIREA URMĂRIRII PENALE ÎN CAZURILE PRIVIND TRAFICUL DE FIINȚE UMANE	
2.1. Sesizarea organelor de urmărire penală referitor la cazurile de trafic de ființe umane	55
2.2. Pornirea urmăririi penale în cazurile privind traficul de ființe umane.....	62
2.3. Faza investigațiilor inițiale și ulterioare în procesul urmăririi penale în cazurile de trafic de ființe umane.....	76
2.4. Interacțiunea organului de urmărire penală cu structurile (subdiviziunile) speciale de investigații în procesul urmăririi penale în cazurile de trafic de ființe umane.....	92
2.5. Cooperarea internațională în procesul urmăririi penale în cazurile de trafic de ființe umane	105
CAPITOLUL 3	
SPECIFICUL PROCEDEELOR PROBATORII LA INVESTIGAREA FAPTELOR DE TRAFIC DE FIINȚE UMANE	
3.1. Cercetarea la fața locului. Efectuarea de percheziții și ridicări	123
3.2. Audierea victimei (părții vătămate) în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane.....	143
3.3. Audierea martorilor în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane.....	163
3.4. Reținerea persoanelor implicate în comiterea faptelor de trafic de ființe umane. Audierea bănuțului, învinuțului în cazul infracțiunilor de trafic de ființe umane	170
3.5. Examinarea corporală, prezentarea spre recunoaștere, confruntarea, reconstituirea, verificarea declarațiilor la locul faptei și experimentul.....	182
3.6. Aplicarea cunoștințelor speciale în procesul efectuării urmăririi penale în cazurile de trafic de ființe umane.....	198

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	229
BIBLIOGRAFIE.....	237
ANEXE.....	265
Anexa 1.	
Organigrama CCTP aprobată prin Ordinul MAI nr.197 din 21.04.2020 și prevederile Ordinului IGP nr. 183 din 23.04.2020	265
Anexa 2.....	266
Anexa 3.....	266
Anexa 4.....	267
Anexa 5.....	267
Anexa 6.....	268
Anexa 7.....	268
Anexa 8.	
Algoritmul urmăririi penale în cauzele de trafic de ființe umane.....	269

LISTA ABREVIERILOR

alin.	- alineat
art.	- articol
C. contr.	- Cod contravențional
CCPI	- Centru pentru Cooperarea Polițienească Internațională
CCTP	- Centrul pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane
CP RM	- Cod penal al Republicii Moldova
CPC RM	- Cod de procedură civilă al Republicii Moldova
CPP RM	- Cod de procedură penală al Republicii Moldova
CE	- Consiliul Europei
CEDO	- Convenția Europeană a Drepturilor Omului
CtEDO	- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CSJ	- Curtea Supremă de Justiție
HP CSJ	- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție
DUDO	- Declarația Universală a Drepturilor Omului
GRETA	- Grupul de experți privind lupta împotriva traficului de ființe umane
lit.	- literă
MAI	- Ministerul Afacerilor Interne
nr.	- număr
p.	- pagină
pct.	- punct
PCCOCS	- Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale
RDP	- Revista de Drept Penal
RRD	- Revista Română de Drept
red.	- redacția
RND	- Revista Națională de Drept
SCJ	- Studii și Cercetări Juridice
UE	- Uniunea Europeană
vol.	- volum
și urm.	- și următoarele
УК РФ	- Уголовный кодекс Российской Федерации (Codul penal al Federației Ruse)
УПК РФ	- Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации (Codul de procedură penală al Federației Ruse).

CAPITOLUL 1.

CARACTERISTICA OBIECTULUI PROBATORIULUI ÎN CAZURILE PRIVIND TRAFICUL DE FIINȚE UMANE

1.1. Probele și probatoriul în cazurile privind traficul de ființe umane

Pentru soluționarea unei cauze penale, organele judiciare trebuie să stabilească realitatea situației de fapt, precum și toate datele referitoare la persoana făptuitorului. În orice domeniu de activitate umană, adevărul nu se relevă spontan, el trebuie descoperit și dovedit sub toate aspectele sale⁸. Dreptul la probă este remarcat în materie penală și se compune din numeroase principii care formează arhitectura teoriei generale a probei, printre care libertatea și legalitatea probei, loialitatea, interdicția de preconstituire a unei probe etc., precum și reguli destinate să rezolve problema stabilirii adevărului faptelor litigioase, având în egală măsură o natură substanțială și procesuală⁹. Iată de ce, dacă privim procesul penal prin prisma principiului aflării adevărului, observăm că acesta nu reprezintă doar o activitate judiciară, ci un proces de cunoaștere mult mai larg¹⁰, în cadrul căruia organele de drept au nevoie de date sau dovezi

⁸ Dongoroz V. et al. *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român: Partea specială*. București, Editura Academiei, 1976, p. 44.

⁹ Mateuț Gh. *Tratat de procedură penală. Partea generală*. Vol. II. București, Editura C.H. BECK, 2012, p. 1; Desportes F., Lazerges-Cousquer, L. *Traité de procédure pénale*. Paris: Editura Economica, 2015, p. 545.

¹⁰ Volonciu N. *Drept procesual-penal*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972, p. 52.

pentru a stabili dacă o persoană este sau nu vinovată de săvârșirea unei infracțiuni, organele de urmărire penală fiind obligate să lămurească cauza, sub toate aspectele, pe bază de probe¹¹.

În literatura de specialitate, probele au fost definite ca fiind acele elemente, de fapt, cu relevanță informativă asupra tuturor laturilor cauzei penale¹². În procesul penal, proba are un caracter dublu: instrument de cunoaștere, care ajută organul de drept la aflarea adevărului; instrument de dovedire, fiind folosit în scopul dovedirii tuturor susținerilor și argumentelor făcute în cursul procesului penal. De asemenea, mai rezultă că, în materie penală, proba constă în demonstrarea nu numai a existenței unei fapte, ci și a imputării acesteia unei persoane, precum și a intenției pe care aceasta o avea de a comite o astfel de faptă¹³. Or, soluționarea cauzelor penale cu operativitate și în mod just presupune ca organele judiciare să stabilească încă de la început ce aspecte trebuie dovedite anume. Rezultă deci că obiectul probatoriului (*thema probandum*) este constituit din totalitatea faptelor și împrejurărilor ce trebuie dovedite în scopul rezolvării unei cauze penale¹⁴. Cunoașterea obiectului probatoriului are o deosebită importanță pentru soluționarea legală și temeinică a cauzelor penale, deoarece ne indică tot ce trebuie dovedit, îndrumând autoritățile judiciare să lămurească, prin probe, toate aspectele care interesează cauza, dar, totodată, împiedicându-le să irosească timp și mijloace cu dovedirea unor fapte și împrejurări care nu prezintă niciun interes pentru cauză¹⁵.

Probatoriul reprezintă elementul de bază, pivotul, punctul de pornire a întregului proces penal¹⁶. În procesul cercetării infracțiunii, ofițerul de urmărire penală se confruntă cu necesitatea cunoașterii și percepției diferitor informații, care se atribuie atât la faptul investigat, cât și la anumite fapte și circumstanțe legate de acesta. Informația vizată poate avea

¹¹ Pinteș A. et al. *Urmărirea penală: Aspecte teoretice și practice. Modele de acte procesuale și procedurale*. București, Editura Universul Juridic, 2017. p. 176.

¹² Dongoroz V. et al. *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român: Partea specială, op.cit.*, p. 168.

¹³ Mateuț Gh, *Tratat de procedură penală. Partea generală, op.cit.*, p. 4; Guinchard S., Buisson J. *Procédure pénale*. Paris: Éditions Litec, 2000, p. 287.

¹⁴ Pinteș A. et al, *Urmărirea penală, op.cit.*, p. 179.

¹⁵ Theodoru Gr. *Tratat de Drept procesual-penal*. București, Editura Hamangiu, 2013, p. 285.

¹⁶ Кореневский Ю. В., Кипнис Н. М., Львова Е. Ю. *Доказывание в уголовном процессе. Традиции и современность*. Москва: Юристъ, 2000, с. 271.

importanță juridică sau, în particular, să reflecte anumite împrejurări ale faptului infracțional, importante pentru calificarea acestuia, să indice asupra vinovăției persoanei, să fie folosită în scop orientativ pe anumite segmente a celor întâmplate, precum și la selectarea comportamentului tactico-strategic a reprezentantului organului de urmărire penală. În dependență de gradul de admisibilitate și utilitate, de importanța ce o prezintă pentru cauza penală, legea stabilește cerințe în raport cu metodele și mijloacele de obținere a acesteia. Din acest considerent, unele circumstanțe urmează a fi stabilite, în mod imperativ, prin mijloace de probă procesual-penale; altele, dimpotrivă, pot fi sesizate în rezultatul unei simple activități de percepere-cunoaștere. Totodată, specificăm că anume activitatea procesuală înfăptuită în vederea stabilirii faptelor și circumstanțelor importante pentru cercetarea cauzelor penale constituie esența și conținutul întregii activități procesual-penale. La delimitarea acestor fapte și circumstanțe din întregul cumul de informații contribuie una dintre categoriile juridice de bază, cum este obiectul probatoriului¹⁷.

De reținut că în obiectul probatoriului se includ numai faptele și împrejurările de fapt. Existența normelor juridice nu trebuie dovedită, prezumându-se că ele sunt cunoscute¹⁸. Împrejurările și faptele ce trebuie dovedite în procesul penal variază de la o cauză la alta, în funcție de particularitățile infracțiunii¹⁹. Totalitatea împrejurărilor care trebuie dovedite într-o cauză penală constituie obiectul probatoriului. Enumerarea acestor împrejurări detaliază cerințele prevăzute de art. 19, alin. (3) Cod de procedură penală al Republicii Moldova. Fiecare circumstanță trebuie examinată în cadrul urmăririi penale. Or, totalitatea împrejurărilor prevăzute de art. 96 Cod de procedură penală al Republicii Moldova determină conținutul rechizitoriului. În același timp, toate împrejurările, în funcție de cauza penală, dispun de anumite particularități individuale. Din aceste considerente, obiectul probatoriului este individual în fiecare cauză

¹⁷ Смирнов Г. К., *Методика расследования торговли людьми: Дис. ... канд. юрид. наук*. М, 2008, p. 46.

¹⁸ Theodoru Gr. *Drept procesual-penal român. Partea generală*. Vol. II. Iași: Universitatea „Al. I. Cuza”, 1974, p. 65.

¹⁹ Pinteș A. et al. *op.cit.*, p. 179; Stancu Em. *Investigarea științifică a infracțiunilor: Curs de criminalistică*. București, 1988. Vol. II, p. 211.

penală²⁰. Faptele și împrejurările ce trebuie dovedite în cauzele penale variază de la o cauză la alta. Atunci când ne referim la o singură cauză penală, se poate determina obiectul concret al probatoriului din acea cauză, în sensul faptei care a săvârșit-o învinuitul, împrejurările de loc, de timp, de mod, de mijloace în care a fost comisă fapta; când însă se examinează conceptul de obiect al probatoriului, pentru toate cauzele penale trebuie luat în considerare un obiect abstract al probatoriului, prin care se determină generic faptele și împrejurările ce trebuie dovedite, folosind noțiunile de acțiune sau inacțiune, urmarea produsă, autorul faptei, împrejurările care se referă la faptă sau la persoana făptuitorului. Acesta este sensul în care se examinează obiectul probatoriului în dreptul procesual penal²¹.

Este necesar să reținem și următorul fapt: Conform art. 99 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, probatoriul este o totalitate de acțiuni care are ca scop constatarea circumstanțelor importante. Aceste acțiuni sunt îndreptate spre stabilirea obiectului probatoriului²². Prin sarcina probatoriului (*onus probandi*) se înțelege obligația procesuală ce revine unui participant la procesul penal de a dovedi împrejurările care formează obiectul probatoriului. Se pune problema de a ști căruia dintre participanții la proces îi revine sarcina de a dovedi faptele și împrejurările care susțin învinuirea și căruia dintre ei cele care susțin apărarea.

O regulă generală în materia probatoriului cere ca proba să fie efectuată de cel care afirmă existența unei fapte sau împrejurări de fapt (*onus probandi incubit ei qui dicit sau actori incubit probatio*). Dacă împrejurarea de fapt a fost dovedită, persoana care invocă o altă împrejurare de fapt (ne negație sau explicativă) este obligată, la rândul său, să o dovedească (*reus in excipiendo fit actor*). Sarcina probatoriului poate reveni celui care a făcut prima afirmație, dacă acesta invocă o altă împrejurare ce trebuie dovedită. Aplicând această schemă în procesul penal, ar trebui ca învinuirea să fie dovedită de cel care o formulează – acuzatorul –, iar împrejurările în apărare de către cel care le invocă – învinuitul. Totodată, învinuitul, bucurându-se de prezumția de nevinovăție,

²⁰ Dolea I. et al. *Codul de procedură penală. Comentariu*. Chișinău: Editura Cartier Juridic, 2005, p. 178.

²¹ Theodoru Gr. *Tratat de Drept procesual-penal, op.cit.*, p. 284-285.

²² Dolea I. et al. *Codul de procedură penală. Comentariu, op.cit.*, p. 185-186.

nu este obligat să probeze nevinovăția sa; el are însă dreptul să probeze lipsa de temeinicie a probelor care îl învinuiesc și să propună probe în apărare; de altfel, tuturor părților li se acordă dreptul de a propune și a cere administrarea probelor necesare în apărarea intereselor lor legitime. Exercițându-și dreptul de a lămuri prin probe împrejurările prin care sunt susținute pretențiile sau apărările formulate, părțile ajută autoritățile judiciare în activitatea de lămurire a cauzei sub toate aspectele²³.

Între faptele și împrejurările ce trebuie dovedite se face distincție, în primul rând, între fapte și împrejurări ce se referă la fondul cauzei – învinuirea formulată împotriva unei persoane – și fapte și împrejurări de care depinde desfășurarea procesului. Obiectul probatoriului are în vedere, în principal, faptele și împrejurările ce se referă la fondul cauzei²⁴.

Expunându-ne în privința cercetării infracțiunilor de trafic de ființe umane, susținem că una din componentele acesteia ține, în mod obligatoriu, de stabilirea circumstanțelor care urmează a fi dovedite, precum și a semnelor ce caracterizează componenta de infracțiune²⁵. În latura penală a cauzei trebuie să se dovedească, în primul rând, faptele și împrejurările de fapt ce confirmă vinovăția persoanelor bănuite. Formează obiect al probatoriului faptele și împrejurările de fapt ce constituie latura obiectivă a infracțiunii sau a infracțiunilor imputate: acțiunea sau inacțiunea care a avut loc, urmările socialmente periculoase produse, legătura lor cauzală, împrejurările de loc, de timp, de mod, de mijloace care au influență asupra încadrării juridice a faptei ca formă agravată sau atenuată a infracțiunii sau a unei cauze care agravează răspunderea penală. În al doilea rând, trebuie să se stabilească prin probe cine este autorul infracțiunii și cine a mai participat la comiterea ei, contribuția fiecăruia la săvârșirea infracțiunii în calitate de coautor, instigator sau complice. Pentru ca învinuirea să fie confirmată, este necesar să se constate și forma de vinovăție. În cazul în care latura subiectivă a infracțiunii are ca element un anumit scop sau mobil, și aceste împrejurări trebuie dovedite²⁶. Astfel, faptele sau împrejurările de fapt pot viza elementele constitutive ale infracțiunii,

²³ Theodoru Gr. *Tratat de Drept procesual-penal, op. cit.*, p. 292-293.

²⁴ *Ibidem*, p. 285.

²⁵ Фахрутдинов Р. З. *Методика расследования торговли людьми: Дис. ... канд. юрид. наук*. Челябинск, 2011, p. 14.

²⁶ Theodoru Gr. *Tratat de Drept procesual-penal, op.cit.*, p. 286-287.

particularități cu ajutorul cărora poate fi identificat un bănuțit, învinuit, dar și aspecte colaterale referitoare la personalitatea acestuia ori care pot întări convingerea că o anumită persoană a săvârșit fapta prevăzută de legea penală²⁷.

Pe bună dreptate susține autorul *D. OSTAVCIUC* că, „având în vedere obiectul abstract al probatoriului, fixat în art. 96 Cod de procedură penală, se consideră că elementul probatoriului, specific traficului, trebuie să identifice împrejurările specifice, necesare cunoașterii tuturor aspectelor unui caz particular, și anume: existența racolării, transportării, transferului, adăpostirii sau primirii; existența dării sau primirii unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra victimei; existența violenței fizice sau psihice; existența abuzului ori violenței sexuale; existența faptului de a profita de abuz de autoritate sau de situația de vulnerabilitate a victimei; vârsta persoanei vătămate, precum și raporturile care au existat între victimă și făptuitor; participanții și contribuția lor la săvârșirea infracțiunii; consecințele infracțiunii; caracterul și mărimea daunei cauzate prin infracțiune; intenția, motivele și scopurile comiterii infracțiunii; cauzele și condițiile care au determinat săvârșirea infracțiunii; datele personale care caracterizează inculpatul și victima; existența bunurilor destinate sau utilizate pentru săvârșirea infracțiunii sau dobândite prin infracțiune, indiferent cui au fost transmise ele; existența condițiilor care pot agrava ori atenua răspunderea penală a făptuitorului/făptuitorilor etc”²⁸.

Referindu-ne la infracțiunile de trafic de ființe umane menționăm că procesul „cunoașterii” faptului infracțional cuprinde: 1) faptul din trecut, care nu poate fi perceput nemijlocit de către organul de urmărire penală și instanța de judecată; 2) urmele infracțiunii, cercetate nemijlocit de către subiecții vizați supra.

De pe aceste poziții, cercetarea și descoperirea infracțiunilor, la general și în parte, presupun un anumit probatoriu care reprezintă, în esență, un caz particular al întregului proces de cunoaștere, realizat în limitele activității procesual-penale. Acestui proces îi sunt specifice

²⁷ *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole.* Coord.: M. Udriou. București, Editura C.H. BECK, 2015, p. 290.

²⁸ Ostavciuc D. *Aspecte procesual-penale și tactici criminalistice privind cercetarea traficului de copii.* Teză de doctor în drept. Chișinău, 2015, p. 179-180.

anumite particularități care-l delimitează de alte genuri ale activității cognitive²⁹. Probatoriul în cadrul cercetării infracțiunilor de trafic de ființe umane reprezintă activitatea reglementată de lege a organelor de urmărire penală și a instanței de judecată, cu participarea altor subiecți ai procesului penal, în vederea acumulării, verificării și aprecierii informațiilor (datelor faptice) referitoare la circumstanțele a căror stabilire este necesară pentru soluționarea corectă a cauzelor penale³⁰. Probatoriul nu se limitează doar la operațiunile de gândire, logice în privința anumitor fapte și noțiuni, în marea sa parte, el este constituit din acțiuni practice în vederea stabilirii acestor fapte și noțiuni. Abia la etapa finală, când toate faptele sunt stabilite, probatoriul procesual-penal reprezintă o activitate logică pură, subordonată sarcinii adoptării unor soluții legale și întemeiate³¹. Mai urmează să reținem și faptul că administrarea probelor reprezintă o activitate complexă, care incumbă nu numai organelor judiciare, ci și părților, al căror rol activ este crescând în procesul penal, conlucrând, în mod natural, la constituirea unui dosar probator. Ea presupune reunirea probelor, operațiune care constă în parcurgerea a două etape esențiale: *cercetarea și obținerea* probelor. Cercetarea probelor este guvernată de regulile generale și speciale prevăzute în Codul de procedură penală. Obținerea probelor depinde nu numai de cercetarea acestora, ci și de un important principiu, și anume cel al cooperării în administrarea probei sau al participării active, care se impune părților³². În acest fel, cunoașterea particularităților și regulilor privind probele și probatoriului în cazurile cu privire la traficul de ființe umane reprezintă garanția unei activități reușite în raport cu cercetarea corespunzătoare a acestor infracțiuni.

1.2. Circumstanțele care se referă la fondul cauzei

Art. 96 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova stabilește că totalitatea circumstanțelor care trebuie dovedite într-o cauză penală poate fi stabilită doar prin probe. Enumerarea acestor împrejurări

²⁹ Фахрутдинов Р. З., *op.cit.*, p. 18.

³⁰ *Ibidem*, p. 19.

³¹ Безлепкии Б. Т. *Комментарий к Уголовно-процессуальному кодексу Российской Федерации (постатейный)*. Москва: Проспект, 2011, с. 692.

³² Mateuț Gh. *Tratat de procedură penală. Partea generală, op.cit.*, p. 11; Vergès E. *Éléments pour un renouvellement de la théorie de la preuve en droit privé.* În: *Mélanges en l'honneur du professeur J.-H. Rebert.* Paris: Lexis Nexis, 2012, p. 885-887.

determină și limitele probatoriului. Fiecare punct stabilit de acest articol cuprinde un grup de împrejurări care pot avea importanță pentru soluționarea mai multor chestiuni³³. Astfel, faptele sau împrejurările cuprinse în obiectul probatoriului sunt deosebit de variate, ele având relevanță informativă numai raportată în mod concret la problemele pe care le ridică rezolvarea unei anumite cauze penale. Chiar în cazul în care dosarele penale au ca obiect aceeași infracțiune, faptele sau împrejurările ce urmează a fi cuprinse în obiectul probatoriului sunt diferite, deoarece maniera de comitere a infracțiunii poate fi deosebită în fiecare dosar penal³⁴. Cercetătoarea *I. B. Mihailovscaia* susține că obiectul probatoriului este formulat în linii generale în lege, urmând a fi aplicat în privința tuturor infracțiunilor. Totodată, autoarea susține că pentru concretizarea acestor circumstanțe, ce urmează a fi stabilite în cadrul anumitor cauze penale, este necesar să facem trimitere la norma legii penale. Anume, ea formulează semnele juridice obligatorii ale faptei, exercitând funcții de orientare, de ghid în scopul determinării obiectului probatoriu în cadrul unei cauze penale concrete³⁵.

Respectiv, cumulul de circumstanțe care urmează a fi stabilit în cadrul cauzei penale, necesare pentru soluționarea corespunzătoare a acesteia, reprezintă obiectul probatoriului. Circumstanțele care urmează a fi dovedite în cadrul unui proces penal sunt reflectate în art. 96 CPP al RM. Constatarea acestor circumstanțe permite a soluționa just cauza penală și, în esență, a realiza în fiecare caz concret sarcinile unui proces echitabil. Prin circumstanțe, în sensul art. 96 CPP, se înțeleg fenomenele lumii materiale, adică faptele și împrejurările de fapt³⁶. Or, elementele obiectului probatoriului se referă la fondul cauzei, fiind dovedite în egală măsură atât latura penală, cât și cea civilă. Astfel, în cadrul urmăririi penale în cazurile privind traficul de ființe umane trebuie să se dovedească:

1) Faptul infracțiunii (timpul, locul, modalitatea și alte circumstanțe ale comiterii faptei). La una dintre cele mai importante

³³ Dolea I. et al. *Codul de procedură penală. Comentariu, op.cit.*, p. 178.

³⁴ Neagu I., Damaschin M. *Tratat de procedură penală. Partea generală. În lumina noului Cod de procedură penală. București, Editura Universul Juridic, 2014. Vol. I, p. 418.*

³⁵ *Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: учебник.* Отв. ред. И. Л. Петрухин, И. Б. Михайловская. Москва: Проспект, 2011, с. 150.

³⁶ Dolea I., Roman D., Sedlețchi Iu. et al. *Drept procesual-penal.* Chișinău: Editura Cartier Juridic, 2005, p. 267.

sarcini ale urmăririi penale a traficului de ființe umane se atribuie obținerea răspunsului la întrebarea dacă a avut loc faptul infracțiunii, adică acțiunea, inacțiunea prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Soluționarea corespunzătoare a acestei sarcini, în speță, presupune clarificarea mai multor circumstanțe substanțiale: recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane în scop de exploatare, circumstanțele, obiectul și latura obiectivă a infracțiunii.

Una dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii este caracterul socialmente periculos al actului de conduită, caracter determinat de faptul că acest act este îndreptat împotriva anumitor valori sociale, vătămând sau punând în pericol aceste valori și deci relațiile sociale legate de ele, amenințând astfel viața societății. Aceasta înseamnă că obiectul infracțiunii îl formează, la general vorbind, însăși societatea concepută ca ansamblu al relațiilor sociale. În realitate, actul infracțional se îndreaptă împotriva unei anumite valori și, prin ea, împotriva unor relații sociale determinate, create datorită acestei valori și în jurul ei. Însăși rațiunea incriminării unui act de conduită rezidă în necesitatea apărării împotriva aceluși act al valorii și, respectiv, al relațiilor sociale contra cărora el se îndreaptă, amenințându-le existența lor³⁷.

Obiectul juridic special al acestei infracțiuni este complex: *obiectul juridic principal* îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei; *obiectul juridic secundar* îl formează relațiile sociale cu privire la oricare din următoarele valori sociale: integritatea corporală, viața, inviolabilitatea și libertatea sexuală, libertatea psihică ori libertatea fizică a persoanei; posesia asupra documentelor persoanei; libertatea manifestării de voință; probitatea; exercitarea corectă a funcției în cadrul unei autorități; exercitarea corectă a controlului asupra unei persoane aflate sub autoritatea altcuiva; exercitarea corectă fie a funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice, fie a atribuțiilor ce-i revin unei persoane publice, unei persoane cu funcție de demnitate publică, unei persoane publice străine sau unui funcționar internațional; prevenirea transmiterii unei boli venerice sau a contaminării cu maladia SIDA.

³⁷ Bulai C., Bulai B. N. *Manual de drept penal. Partea generală.* București, Editura Universul Juridic, 2007, p. 197.